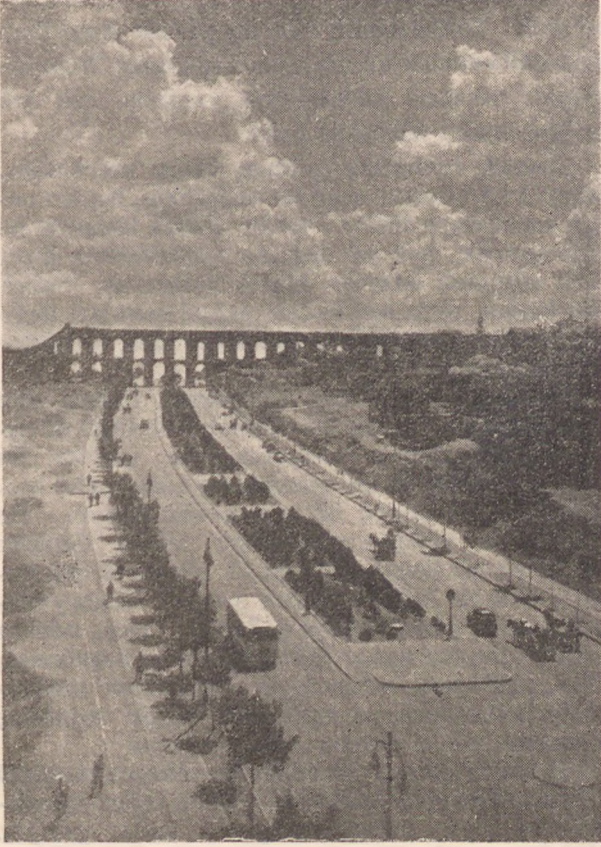

Bozdoğan Su Kemerini

Bozdoğan kemeri
L'Aqueduc de Valens

İstanbulun göbeğinde, büyük şehrin içinde bir eşi daha bulunmayan bir âbidedir. Atatürk Bulvarının açılmasından sonra Romalılar devrinden kalmış olan bu eser bütün azameti ile meydana çıkmıştır.

Bozdoğan su kemeri milâdın 366-378 yılları arasında imparator Valens tarafından yaptırılmıştır; yapısı on iki yıl sürmüş olan bu âbide bugün 1576 yaşındadır. Ayasofyadan 159 yaş büyüktür. Bozdoğan kemerinin en yüksek kısmı yerden 23 metre irtifada ve boyu da 625 metredir.

Dünya sanat edebiyatında «Valens Kemerini» adı ile anılır, bizim ağzımızda «Bozdoğan» adının nereden geldiğini öğrenemedim. Kanunî Sultan Süleymanın zamanında Mimar Sinan eliyle esaslı bir tamir gören bu kemere Abdülmecid zamanında yapılmış bir İstanbul haritasında «Bozulgan Kemerini» denilmiştir; bu tâbirden «Harab Kemer» mânası çıkarılabilir ve akla da yakın düşer, bu ismin halk ağzında daha âhenk-

dar olarak Bozdoğan şekline konulduğu tahmin edilebilir.

Kadıköy eski bir Fenike müstemlekesi idi ve etrafı küçük bir kale duvarı ile çevrilmişti. İstanbul ve havalisi Romalıların eline geçince, artık asırlar boyunca düşman yüzü görmeyecek olan Kadıköy kalesi de harabiye terkedilmişti. İmparator Valensin Bozdoğan Kemerini işte bu Kadıköy kalesinin taşları ile yaptırttığı söylenir. Bu kemer üzerinden gelen sular Beyazıtta Üniversite avlusunun altında bulunan bir sarıçığa toplanırdı.

İmparator Valens, Hunların önünden kaçarak Roma İmparatorluğuna sığınmış olan Vizigotların çıkardıkları büyük isyanda Edirne civarında yapılan bir muharebede öldürülmüştür; ölüm tarihi kemerin bittiği 378 yıldır. Gaddar bir adamdı, hayatı türlü ahlâkî rezaletlerle doludur.

R. E. K.

